
EX MVSÆO
ANI NON
MVS RES
HVTHII

BECHMANN, J.V.
C

IO. VOLKM. BECHMANNI,
HÆREDITARII IN Obern-Tröbra,
JCti, S. Rom. Imp. Exempti, Comitis Palatini Cæsar.
P. P. Cod. Juris Publici, &c. Famigeratissimi, Consiliarii Sax. Curiæ Provincialis, & Scabinatus Assessoris Gravissimi, Spectatissimi,

TRACTATIO JURIDICA, DE COITU DAMNATO,

Von Sündlichen Vermischungen;

Olim Jenæ d. Jun. MDCLXXXIV. habita.

HALAE SALICAE,
EX OFFICINA HENDELIANA, 1733.

PRÆLOQVIVM.

VIventium eſt generare ſibi ſimile. Hinc ipſa natura diſtinxit ſexum, conformavit membra generationi deſtinata, & maximam homini ad coitum indidit cupiditatem. *v. l. 2. C. de Indict. Viduit. Toll. Nov. 2. C. 3. Nov. 39. C. 2.* Quam tamen, ne ad quasvis impellat permixtiones, rationis imperio ſubjecit, ut, quoties inſtinctus iſti naturales in actum deducuntur, Legibus fiant conformes, omnes vero coitus contra illud dictamen rectæ rationis facti damnentur. Quorum prohibitionem, pœnas & diſpenſationem, qua fieri potuit brevitate, loco documenti publici, otii mei literarii, pro ingenii modulo indagaturus, ſummum Numen, ut omnium bonorum & donorum, *Jacob. 1. verſ. 17.* ita in ſpecie donorum animi, ſuut nt Sapientia & Scientia, *Eccleſ. 1. verſ. 1.* fontem & originem, a quo omne principium faciendum, *Nov. 59. Proëm.* humillimis veneror precibus, pro ſcopo, qui Gloria ipſius, proximi ſalus, feliciſſime conſequendo.

DISSERTATIONIS
De
COITV DAMNATO

Pars Prior,

Coitus Damnati cum Evolutione Onomatologiæ, Definitionis Realis & Divisionis Naturam & Moralitatem exhibet.

CAPUT I.

Coitus Damnati Definitionem Nominalem & Realem sistit.

Argumentum.

Ante omnia disputaturo, quid res sit, respiciendum asseritur 1. Quod ex Definitione apparet 2. Cujus Definitionis subjicitur Divisio 3 & partes Definitionis Nominalis 4. Etymologia alia Grammatica 5. alia Logica 6.) quæ explicatur ratione vocabuli Coitus 7. cujus annectitur Synonymia. 8. & Homonymia, 9. cum explicatione 10. & seqq. Unde derivetur vocabulum Damnatus 14. quid involvat 15. quodnam ejus Synonymum, exponitur 16. cum seqq. & evoluta Homonymia 18. & seqq. definitur 23. quæ Definitio examinatur 24. & 25.

Positio I.

NOn sine ratione Imp. noster monet in *l. 13. §. 3. ff. de Reb.*
1 *Dub.* Animadvertendum esse, quid sit, de quo quæritur, cum alias facile minutiæ quædam inde oriundæ re-
2 rum tractandarum rumpant pondera. Quid autem res sit, nullo aptiori medio potest explanari, quam Definitione, ad quam ceu Lydium Lapidem cuncta probantur, & pro separa-
3 ta natura Vocabuli & Rei ipsius una Nominis, altera Rei constituitur.

4 II. Definitionem ergo seu Descriptionem Nominalem quod attinet, absolvitur illa Etymologia, Synonymia & Homonymia.

III. Ety-

III. Etymologia alia est Grammatica, alia vero Logica. 5
Ratione Etymologiæ Grammaticæ Coitus est nomen Verba- 6
le a Verbo *coire* descendens, quod ex Præpositione *Cum* & Ver-
bo *Eo* compositum: Ratione vero Etymologiæ Logicæ Coi-
tus a *coeundo, h.e. miscendo* seu *immiscendo* vel *permiscendo*, ut dicitur
in *Nov.2. c.3. circa medium*, descendere non ambigitur; eo, quod
ii, qui coeunt, cupidius in amplexus ruant, & spiritu vivifico
turgidum semen in ipsum ventrem immittant. 7

IV. Ex quibus facile colligi possunt ejus Synonyma, scil. 8
Commixtio, Immixtio, Permixtio Congressus &c. ein fleischlich Zusam-
menhalten, Erkentniß. Cum autem vocabulum Coitus, quem- 9
admodum & plurima alia, negotiorum humanorum conditio-
ne & multitudine, nec non vocabulorum paucitate ita feren-
te *l. 4. ff. de Præscr. Verb.* quodammodo sit ambiguum ad evolu-
tionem ejus Homonymiæ properandum.

V. Quæ Homonymia pariter ex præcedenti pos. simul 10
elucescit, scil. quod vocabulum Coitus hic in sensu speciali, 11
non pro nudo conventu quodam, vel personali seu corpora-
li vel mentali, sed pro Coitu carnali accipiatur, quem homo 12
ex facultate animæ sensitivæ suscipit. Arist. *de Generat. Animal.*
L. 2. Cap. 1. Quamvis bruta animalia a sola natura regnantur, & 13
ex necessitate agant, libero agendi arbitrio destituta, Thom.
L. 2. Q. 13. Art. 2. In homine autem appetitus sensitivus ratio-
nis obtemperet imperio, ab eoque gubernetur.

VI. Alterius vocabuli Inscriptionis quod attinet Ety 14
mologiam, Damnatus dicitur quasi *diminutus*, a *demendo* seu *mi-
nuendo.* Nimirum quod omnis Justitia Coitui Damnato sit
ademta. Et cum damnandi verbum Obligationem quandam 15
involvat pro nostra substrata materia, idem est, ac coeuntem
reum & obnoxium pœnæ seu rei alicujus præstandæ facere.

VII. Et sic quod Synonymiam vocabuli Damnati atti- 16
net, convenit quodammodo cum *Proscripto;* cum pariter di-
cantur damnati, *arg. tit. C. de Bonis Proscript. siv. Damn.* a scriben-
di ceremonia, quam Ulpianus explicat in *l. 11. §. 3. ff. de Inst. Act.*
Hinc, utcunque proscripti illi, damnati nondum fuerint, quia 17

 tamen

tamen in ea cauſa erant, ut & condemnationi & executioni, ſi copia eorum haberi poſſet, eſſent ſubjiciendi, bona eorum, ſtatim, pariter ut jam condemnatorum, occupat fiſcus. Ratione depromta a majori: cujus enim perſona & corpus Magiſtratui obnoxium eſt, ejus longe fortiori ratione & bona. *arg. tit. C. Ne fidej. dot. dent.*

18 VIII. Ratione Homonymiæ, quanquam ipſa ſui natura
19 verbum *Damnatus* judiciale videatur, latius tamen ſumtum, & in reliquis civilibus Obligationibus uſurpatum reperio: Cum
20 & Romanis Legata Damnationis frequentata ſint, quibus heredes ſuos ad aliquid tandum vel faciendum obſtringebant,
21 cujus formula exhibetur §. *21. Inſt. de Leg.* Add. Dd. *ad eund. & §.*
22 *2. d. t.* Sic notæ quoque ſunt *Leges Damnatæ*, nec non, quod ſæpius damnatum pro eo, quod prohibitum & interdictum eſt, accipiatur, inter omnes conſtat, in quo ſenſu etiam a nobis nunc accipitur.

23 IX. Hinc etiam, ut totam rem in compendium redigam, breviſſime *Coitum Damnatum* definio, per concubitum Legi-
24 bus prohibitum. Ita enim, cum communiter coeuntes
25 concumbant, diei ſolet. Ergo quo diſtinguatur a matrimonio, addenda erant verba: *Legibus prohibitus.* ſcil Naturalibus, Gentium & Civilibus, ut ſic omnes illicitas conjunctiones ſub Definitione comprehenderem.

CAPUT II.

Coitus Damnati Diviſiones oſtendit.

ARGUMENTUM.

Tranſitur ad Coitus Damnati diviſiones 1. prius autem ejus indagatur fundamentum, quod luxuriam dicimus 2. cujus ſpecies recenſentur 3. quorum aliquæ adhuc videntur controverſæ, 4. ex ſubjectis Inſtantiis 5. ad quas reſpondetur 6. & hinc dividuntur tam ratione perſonarum qualitatis 7. quam aliarum circumſtantiarum: 8. In Coitus Damnatos (1) proſtitutionis publicæ 9. ut Fornicatio 10. quæ definitur 11. & ſeparatur a Stupro 12. cujus occaſione Coitus Damnatus (2) dicitur corruptionis 14. & ratione Stupri eſt vel voluntarius 16. vel violentus 18. ratione neceſſitudinis vero in-

ceſtuoſus

cestuosus 19. & 20. vel ex Jure Gent. vel ex Jure Civ. 21. ratione Fidei Conjugalis Adulterium audit 22. quod subdividitur in simplex, 23. & duplicatum 24. & tandem ratione Voti violati Sacrilegium dicitur 25. & pariter dividitur in duplicatum 26. & simplex 27. ex qualitate delinquentium (3) est cohabitationis illicitæ, quæ fit per Concubinatum 28. & denique (4) ex mera Libidine procedit per Sodomiam 29. quæ varie dividitur. 30. Ratione circumstantiarum est vel Vinculi duplicis, ut in Polygamia 31. vel violentæ de loco ad locum deductionis 32.

X.

ANtequam autem has prohibitiones plenius discutiamus, 1
Coitus Damnati Divisio prius erit indaganda. Cum enim 2
pro fundamento & fine habeat Luxuriam, omnes quoque
ejus Species huc pertinent, cujusmodi Thom. *Quæst. 154. Art. 1.* 3
ex Gratiano sex recenset: Fornicationem, Adulterium, Incestum,
Stuprum, Raptum & vitium contra naturam, quibus & addunt 4
Sacrilegium, inter quas quidem, aliqui, Adulterium, Incestum, Raptum, Stuprum & Sacrilegium non esse proprie Species Luxuriæ, sed solum morali & vulgata ratione loquendi, cum deformitas, quam addit circumstantia illa personæ vel loci Luxuriam contrahens, non sit contra castitatem, sed contra aliam virtutem: In *Adulterio, Raptu* & *Stupro* contra *Justitiam:*
In *Sacrilegio* contra *Religionem*: In *Incestu* contra *Pietatem*, quæ 5
Parentibus & Sanguine junctis debitam reverentiam defert:
Sed cum Luxuria magis sit formalis in hisce Delictis & per mo- 6
dum finis se habeat, Justitia vero magis materialiter & per accidens concurrat, cum Adulterium vix committatur, ut fiat Injuria, sed ob voluptatem carnalem, committantur etiam hæc Delicta in materia Luxuriæ, & per actum ejus; potius dicuntur Species Luxuriæ, quam Injustitiæ, magis in iisdem elucente Luxuria, *Less. de J. & J. Lib. 4. Dub. 6.*

XI. Dividitur proinde Coitus Damnatus vel ratione 7
Personarum seu delinquentium qualitatis, vel propter cir- 8
cumstantias extrinsecus personam afficientes, quamvis hac ratione ob varias qualitates nomen generis sc. *Damnati Coitus* quandoque mutetur; Hahn. *Dissert. Select. 14. pos. 8. 9. 10. & 11.*

XII. Ra-

9 XII. Ratione Personarum qualitatis Coitus Damnatus
10 vel (1) *Prostitutionis Publicæ* dicitur, ut Fornicatio in specie sic
11 dicta, quæ est Concubitus cum meretrice pluribus se prosti-
12 tuente commissus, Dn. Struv. *J. R. G. F. Lib. 3. Tit. 28. §. 14.* adeo-
13 que differt a Stupro pariter in sensu specialiori accepto pro
fornicatione seu defloratione Virginis vel Viduæ honestæ, §.
4. Inst. de Publ. Jud. ibique *Dn. Stryk.* Add. *l. 6. §. 1.* & *l. 34. ff. ad l. Jul.*
14 *de Adult. l. 101. ff. de V. S. l. 3. ff. de Concub. c. lex. illa c. 36. Quæst. 1.* Qua
ratione Coitus Damnatus (2) *Corruptionis* seu *Violationis* dicitur.
15 XIII. Et sic iterum quadruplex est: (α) Dum committi-
16 tur cum Fœmina honesta, de qua specie modo dictum, & est
ipsum *Stuprum*. Quod tamen iterum dividitur in *Voluntarium*,
quod consentiente vel parum reluctante Virgine vel Vidua
17 committitur. arg. *d. §. 4. Inst. de Publ. Jud.* cum semper ubi Ele-
18 ctio adhuc locum habet, ratio inviti non habeatur, *Arist. L. 2.
Eth. C. 7.* & *Violentum*, quod citra voluntatem patientis, usque
ad ultimum Actus punctum & exclamationibus & reliquis
corporis viribus resistentis, per vim aliisque illicitis artibus
committitur, forte magicis, aut incusso metu, qui etiam in
constantissimum virum cadere potest: ut ex celebri illo
exemplo Lucretiæ, quam Romanæ pudicitiæ Ducem vocat
Valer. Max. *Lib. 6. cap. 1.* apparet.
19 XIV. Ratione Corruptionis seu Violationis Coitus Da-
20 mnatus (β) *Necessitudinis* dicitur, alias nomine *Incestus* effertur,
seu Stupri in personas sanguine & affinitate junctas commissi,
quæ ex prohibitione Juris Matrimonium contrahere neque-
unt, conf. Dd. *ad Auth. Incestus. & Auth. Ex complexu. & t. t. C. de*
21 *Incest. Nupt.* Adeoque subdividitur in eum, qui fit inter Ascen-
dentes & Descendentes, & eum, qui ratione Consanguinitatis
vel Affinitatis committitur, conf. *Dn. Stryk. in Annot. ad Tit. Inst.
de Nupt. Rubr. de Comp. Grad. in Consanguinitate cum seqq.*
22 XV. Ad quod Divisionis principalis membrum quoque
spectat Coitus Damnatus (γ) *Fidei Conjugalis* seu ipsum *Adulte-
rium*, cum dicatur thori alieni violatio, per *d. §. 4. Inst. de Publ.
Jud. l. 6. §. 1. ff. ad L. Jul. de Adult. C. 2. c. 36. Qu. 1. C. Mœchaberis c. 32.*

Qu. 5.

Q. 5. & *l. 220. ff. de V. S.* Quod pariter ſubdividitur, nempe in 23
Adulterium *ſimplex*, quo unius ſaltem thorus violatur, & *du-* 24
plicatum, in quo uterque & proprium & alienum thorum polluit, Dn. Struv. *d. l. §. 16.* Berlich. *Tom. 4. Concl. 27. n. 6.*

XVI. Denique Coitus Damnatus Corruptionis ſeu Vio- 25
lationis contingit quoque (δ) *Violatione Voti* per *Sacrilegium*, quatenus perſona, quæ Deo caſtitatem vovit, ritibusque Sacris eſt initiata ſeu publice conſecrata; per fornicationem violatur. Illudque ad ſimilitudinem adulterii dividunt in 26
duplicatum, ſi Monachus coeat cum Moniali, Dn. Ziegler ad Lancellot. *Lib. 2. Tit. 8. §. 6.* & ſacrilegium *ſimplex*, ubi utrobique 27
unum tantum caſtitatis Votum violatur, ſive Maſculus, Deo conſecratus concumbat cum Laica, ſive perſona non Sacra conſentiat in Actum venereum Monialis, Hahn. *d. l. poſ. 71.*

XVII. (3) Coitus Damnatus ex qualitate Delinquenti- 28
um proveniens eſt *Cohabitationis Illicitæ* per *Concubinatum*, dum ſolutus cum ſoluta citra Maritalem Affectionem fornicationis cauſa concumbit.

XVIII. Et (4) Denique ex *mera Libidine* procedit, qui 29
Sodomia vocatur, ſeu fornicatio contra naturam Generis vel Sexus, vel juxta hujus naturam, aſt præpoſtero ordine commiſſa; Hinc ſubdivitur in Sodomiam, quæ fit per Concubi 30
tum (α) Hominis cum bruto vel mortuo. (β) Maris cum Mare. (γ) Fœminæ cum Fœmina per *Conſt. Crim. Art. 116. 161.* **So ein Menſch mit einem Vieh, Mann mit Mann, Weib mit Weib, 2c.** cum quævis agitatio Veneris nec ſcopum nec modum naturalis Veneris ſervans ſapiat Sodomiam, Boër. *Deciſ. 116. n. 10.*

XIX. Ratione *Circumſtantiarum* Coitus Damnatus eſt *Vin-* 31
culi duplicis vel *violentæ de loco ad locum deductionis.* Ille contingit 32
inter perſonas, quarum alterutra conjugata ſub figura Matrimonii: Hic vero in fornicatione cum perſona honeſta vi abducta conſiſtit, arg. *l. un. C. de Rapt. Virg.*

CAPUT III.

Coitus Damnati Naturam & Moralitatem ſeu Prohibitionem inquirit.

ARGUMENTUM.

Quilibet homo cum natura appetit vitam ſocialem 1. ut capax ſit notionum vitæ ſociali inſervientium neceſſario requiri probatur 2. & 3. Jam autem Genus humanum per vagos Concubitus propagari non congruere vitæ ſociali probatur tam rationibus 4. & 5. quam autoritate Ciceronis 6. hinc in ſexto præcepto omnem concubitum præter Matrimonium prohiberi probatur 7. quod ulterius deducitur in ſpecie ratione fornicationis 8. Stupri 9. Concubinatus 10. qui aliquibus quidem dicitur Matrimonium naturale 11. in veteri Eccleſia fuit toleratus 12. Jure Civ. permiſſus 13. male tamen ab Ulpiano præfertur Matrimonio 14. & hinc laudatur Sententia Leonis 15. atque ex virtute Legis affirmativæ Concubinatus malitia demonſtratur 17. quod Conjugium tantum imperetur a Jure Naturæ, a quo differre Concubinatum ratione finis principalis 18. & ratione intentionis probatur 19. atque differentia Matrimonii ad Morganaticam demonſtratur 20. licet ab Hebræis Concubinatus fuerit nominatum. 21. Quibus omnibus Inceſtus gravior reputatur, 22. quem etiam bruta averſantur, 23. licet aliqui contrarium probare contendant inſtantia gallorum gallinaceorum, 24. & barbarorum, 25. cum obſtet pudor naturalis, 26. & 27. quod probatur autoritate Legum 28. & Grotii 29. Fratum tamen & Sororum Connubia non prohibuiſſe Naturam, probatur ex prima hominum Creatione, 30. Subjicitur ratio, cur Princeps alios gradus adhuc prohibuerit Conſanguinitatis 31. ut in Saxonia & aliis Ditionibus, 32. quod eodem modo ſe quoque habere in Affinitate probatur 33. cum Limitatione generali. 34. Tranſitur Adulterium, quod æque J. N. contraria probatur, 35. quod contineat Furtum, 36. Sacrilegium, 37. & aliquando Homicidium, 38. hinc taxatur Alexander III. 39. & laudatur Clemens Papa 40. quod etiam ad Sponſam alienam extenditur, 41. cum Conſenſus faciat Nuptias 42. Copula Carnalis nihil ſuperaddat 43. nec aliqua ſolennia Jure Naturæ & Gentium requirantur. 44. Polygamiæ convenientiam cum J. N. alias negare ex variis rationibus; 45. alios probare præprimis ex Sacræ Scripturæ dictis aſſeritur 46. reſervata noſtra ſententia usque ad diſcurſum 47. denique Sodomiam maxime I. N. contrariam probatur 48.

POSIT.

Positio I.

CUm omnis homo naturaliter appetat vitam ſocialem ejus- 1
que culturam, neceſſario etiam capax requiritur notio- 2
num ſocietati colendæ inſervientium: quippe cum ſine illis
boni iſtius appetibilis particeps fieri non poſſit. Sunt autem 3
Notiones iſtæ ipſa Principia generalia, rationi noſtræ, quæ in
homine non ſublata fuit, licet qualitas ejus immutata, natura-
liter insita, quæ in omni Diſcurſu præmittenda, ut quaſi quod-
dam fundamentum argumentationi ſint, ac normam conſti-
tuant, cui res congruat. Adeo, ut, qui ſe ignorare dicit iſta
principia prima, & conſequenter ipſam rectitudinis normam,
ſimul ſibi ratiocinandi denegare facultatem, imo ipſam Con-
ſcientiam ſ. operationem habitus principiorum practicorum,
quæ hunc Diſcurſum mentis concomitatur, neceſſe habeat.

II. Jam autem naturam humanæ Societatis penitus ri- 4
manti non obſcure patet, haud quicquam congruere, genus
utut fortaſſe uterque concumbentium, aut alteruter inten-
tionem habeat eo actu prolem excitandi. Sine Matrimoniis 5
namque nullæ Cognitiones ſat diſtinctæ, nullæ quoque fami-
liæ poſſent exiſtere, adeoque nec Civitates intelligerentur,
nec Patrimonia, ſed homines agerent vitam ſegregem, & pau-
lo minus, quam belluinam. Quod ipſum Ciceronem tan- 6
quam Ethnicum jam ſuo tempore cognoviſſe, apparet ex Ejus
Lib. 2. de Leg. ubi eleganter ita dicit: *Nec ſi regnante Tarquinio nulla
erat Romæ ſcripta Lex, de Stupris idcirco non contra Legem illam ſempiter-
nam Sextus Tarquinius vim Lucretiæ Triciptimi Filiæ attulit. Erat e-
nim ratio profecta a rerum natura, & ad recte faciendum impellens, & a
Delicto avocans, quæ non tum denique incipit Lex eſſe, cum ſcripta eſt, ſed
tum, cum orta eſt, orta autem eſt ſimul cum mente Divina. Quamobrem
Lex vera atque Princeps apta ad jubendum & vetandum ratio eſt recta
ſummi Iovis.*

III. Hinc merito & neceſſario in ſexto iſto præcepto 7
Compendii Juris Naturæ omnis coitus extra Matrimonium
prohibitus intelligitur: Cum enim variæ ſint ejus Species, ut
in Capite præcedente oſtenſum, aliæ aliis graviores, ex una

Specie craſſiſſima, eaque maxime humanæ Societati adverſa & in proximum contumelioſa, (Adulterii ſcilicet,) reliquas omnes, quæ ſub uno Genere, (Laſciviæ nempe, ut ſupradictum,) continentur, notari, ex eo neceſſario colligitur, quod, cum Lex Decalogi ſit indefinita & perfecta, peccata omnia prohibens & virtutes omnes commendans, ſub aliqua Legis parte contineri oporteat, quæcunque ad illius peccati, Luxuriæ naturam faciunt. Nulla vero alia eſt præter hanc prohibitionem, ad quam revocari poſſunt Scortatio, Immunditics, Adulterium, Laſcivia &c. quas ita enumerat Apoſtolus ad *Gal. 5. verſ. 19.* Add. *1 Corinth. 6. Eph. 5.*

8 IV. Et inſuper, cum ſolam conjunctionem, quæ fit per Matrimonium, honeſtam homini & decentem ratio cuilibet dictitet, nullas perſonarum aut alias circumſtantias reſpicit Jus Naturæ. Cum enim appetitus ille venereus ſit a natura & omnib9 animalib9 naturalis, non poteſt etiam is ut in cœteris animalibus non eſſe finitus, & per conſequens *Meretrices*, deterrima illa libidinum mancipia, Jus Naturæ non poſſunt non oppugnare, dum certis limitibus a Natura circumſcriptum Concubitum in infinitum extendunt.

9 V. Non minorem, imo majorem potius turpitudinem *ſtuprationem* comprehendere, vel exinde apparet, quod non tantum, pariter ut fornicantes, utantur Concubitu iſto ad libidinem, cum tamen omnia bruta procreationem ex ſua natura intendant, cum eo maxime tempore, quod alendo partui eſt aptiſſimum, junguntur, ſed etiam ex nova turpitudinis ſpecie illicita ejusmodi defloratione, pietatem & reverentiam Parentibus debitam graviter ſaucient, graviſſimam Parentibus, qui una cum Liberis cenſentur eſſe caro, imo toti fere familiæ adſpergentes maculam.

10 VI. Quibus merito quoque adjungitur *Concubinatus.*
11 Quamvis enim plures Dd. eundem pro matrimonio naturali
12 agnoſcant, vid. Grot. *de I. B. & P. Lib. 1. Cap. 2. §. 6.* in veteri Eccleſia, quamvis rigida diſciplina eſſet, Concubinatus toleratus, nec cenſuris Canonicis ſubjectus. Quo refert Dn. Hil-

debr.

debr. *Tract. de Nupt. Vet.Christ.* verba Concilii Toletani 1 *Can.7. Qui non habet Uxorem, pro Uxore Concubinam habet, a communione non repellatur, tamen ut unius Mulieris aut Uxoris aut Concubinæ, ut ei placuerit, sit conjunctione contentus*, vid. tamen Grot. *d. l. L. 2. C. 5. §. 15.*
& Jure Civili permissus, per *t.t.ff. d.Concub.* & *l. un. C. eod.* falsum 13
tamen est, quod Ulpian. *l.1. §.1.ff. d. t.* honestius esse Patrono 14
libertam habere Concubinam, quam uxorem, & longe meli 15
us respondet Leo *Nov. 91.* Concubinatum contra honestatem esse introductum, cum non omne, quod licet, honestum sit, *l. 42. ff. de R.N.* nec honestum aliquid sit Lege, sed natura, Arist. *Libr. 1. de Mor. Cap. 1.*

VII. Recurrimus proinde ad nostra principia, & post 16
quam demonstravimus, quod Matrimonium maxime conveniat cum natura vitæ socialis, & dictetur a recta ratione seu Jure Naturæ, ut alios Coitus, sic etiam concubinatum omnino damnamus, cum ipsa ratio statim dictitet, quod præcepta affirmantia vel præcipientia semper involvant prohibitionem. Quam in rem egregia est Sententia Theodosii & Va-
lent. Impp. in *l.5. C. de L.L.* ubi apposite loquuntur: Ad omnes 17
Legum interpretationes, tam veteres quam novellas, trahi generaliter imperamus, ut Legislatori, quod fieri non vult, tantum prohibuisse sufficiat, cætera, quasi expressa ex Legis licet colligere voluntate. Quibus consonum est illud Pauli in *l. 189. de V.S.* Facere oportere & hanc Significationem habet, ut abstineat quis ab eo facto, quod contra conventionem fieret & curaret, ne fiat, & in *l. 121. de R. I.* Qui non facit, quod facere debet, videtur facere adversus ea, quia non facit: & qui facit, quod facere non debet, non videtur facere id, quod facere jussus est.

VIII. Jam autem a Conjugio nimis quantum differt Con- 18
cubinatus; tam respectu *finis* ejus *principalis*, sobolis sc. procreationis, quem omnes pii Parentes intendunt, ut dicitur in *l.*
220. §. 3. de V. S. quam ratione *intentionis*, qui perpetuam vitæ 19
consuetudinem respicere deberet, non cohabitationem libidinosam, per temporis aliquod intervallum. Hinc eo turpi-

us est in Concubinatu coire ex libidine, quo honestius in perpetuum Matrimonia contrahuntur, ut adeo omnis Concubinatus, cui Affectus Maritalis deest, recte Jure Can. prohibeatur, *C. audite charissimi dist. 34. C. dicat aliquis. c. 32. Quæst. 4* Hahn. *ad Wesenb. Paratit. ff. de Concub. n. 3.*

20 IX. Ex quibus quilibet facile intelligit, cum Concubinis hisce non confundendas esse Uxores Morganaticas, quas quidam velut secundarias vocat, cum quibus individuam vitæ consuetudinem coeunt imprimis illustres personæ, vid. Myl. *in Gamolog. Princ. Cap. 16. n. 15. & seqq.* hac statim ab initio ante contractum Matrimonium expressa conditione, ut Uxor pariter ac Liberi inde nati accepto dono nuptiali vel certa bonorum portione a reliqua hæreditate, imo & dignitate paterna excludantur, ne ob felicitatem numerosæ prolis nec bona dividere nec apanagia nimis augere, sed familiæ splendorem salva justitia & utilitate publica conservare queant, Dn. D.
21 Stryk *Ex. Iur. Feud. Cap. 7. Qu. 3. & seqq.* Quamvis tale Conjugium etiam cum libera Fœmina initum Hebræi Concubinatum vocaverint, testante Grot. *de I. B. & P. Lib. 2. Cap. 7. §. 8. & 9.*

22 X. Tanto vero majori ratione *Coitus incestuosus*, licet per Matrimonium contingat, damnandus quanto dictis omnibus est atrocior, nec immerito ipso Adulterio gravior reputatur,
23 *l. 38. §. 3. ff. ad L. Iul. de Adult.* quem bruta quoque animalia, si Plinio *Lib. 8. Hist. Natur. c. 32.* Arist. *Hist. Animal. Libr 9. Cap. 47.*
24 credimus, aversantur. Nec movent argumenta Diogenis & Chrysippi a gallis gallinaceis & aliis brutis petita, quibus probare contenderunt, commixtiones tales non esse contra Jus
25 Naturæ, nec in universum omnium barbarorum obstare potest observantia in contrarium, quam Grot. de *I. B. & P. L. 2. C. 5. §. 12. n. 3.* ex Euripide allegat:

Tale est omne barbaricum genus.
Mater jungatur Filio, Natæ Pater,
Frater Sorori proxime alterna manus
Cæde implicantur: Nulla Lex prohibet nefas.

Cum ideo non desinat aliquid esse Juris Naturæ, quod multi contrarium faciant, Arist. *L. 1. Eth. Cap. 10.*

XI.

XI. Sufficit, quod cardo quasi omnis decoris ordinis in 26
societate humana in hoc vertatur, ut propagatio Sobolis san-
ctis Legibus circumscribatur, & hinc Dignitati suæ conser-
vandæ studens natura pudorem commenta sit, quem non po-
stremam causam dicere posses, quare ipso Juræ Naturæ inter 27
Ascendentes & Descendentes in Linea Recta connubia cen-
seantur prohibita, præsertim cum nullo unquam Caso exstite-
rit nec probabiliter existere possit, ut servando generi huma-
no eorum admittendorum necessitas foret. Cui consentit 28
Paulus, asserens, in contrahendis Matrimoniis Naturale Jus &
pudorem respiciendum, & contra pudorem esse, Filiam suam
Uxorem ducere, *l. 14. §. 2. ff. de R. N.* Et hinc est, quod dictitet
Natura, turpe esse & nefandum, cum illa conjungi, ex qua quis
prognatus est. *l. 14. ff. de R. N. Nov. 12. Cap. 1.*

XII. Neque ipse Grotius, dissentire videtur, quando 29
L. 1. Cap. 5. § 12. n. 22. ait: *Nam nec Maritus qui superior est, Lege Matri-
monii eam Reverentiam potest præstare Matri, quam Natura exigit, nec
Patri Filia, quia quanquam inferior est in matrimonio, ipsum tamen Ma-
trimonium talem inducit societatem, quæ illius necessitudinis Reverentiam
excludit.*

XIII. Fratrum vero Sororumque Connubia Naturam 30
haud prorsus ab initio vetuisse exinde patet, quandoquidem
ipsa quasi voluit Natura, ut ejusdem Conjugii prima fieret hu-
manæ societatis propagatio adeo, ut existat plane causa per se
& proxima, dum non nisi unus Masculus & Fœmella una in ge-
neris humani propagationem ab ipso Naturæ Conditore fue-
rint constituti, cum tamen plures creari, perinde, ut in reli-
quis animalium speciebus factum, potuissent, nisi minus con-
sentaneum Naturæ societatis humanæ visum fuisset summo
Creatori.

XIV. Cæterum, cum Principes & Rerumpp. Moderato- 31
res custodes sint utriusque Decalogi Tabulæ, ut subditi ab in-
cestis nuptiis in gradibus a DEO ipso prohibitis eo studiosius
& religiosus abstineant, vallum & sepimentum quasi Divinæ
prohibitioni addiderunt. Ut hinc moribus hodiernis obser- 32

vata

vata Computatione Canonica, licet prohibitio eousque non extendatur, in Saxonia, Ducatu Würtenbergenſi, Schleſvicenſi & Anhaltino, nec non Hennebergico Comitatu prohibitum ſit Matrimonium usque ad tertium gradum lineæ in-
33 æqualis incluſive, Dn. Philipp. *Inſt. L. 1. Eclog. 63.* Quousque autem gradus prohibitus in Conſanguinitate, eousque etiam prohibitꝰ in Affinitate, cum, quoto gradu quis junctus eſt alterius Uxori Conſanguinitate, toto gradu eidem junctus ſit Affinitate. Maritus enim per Matrimonium cum Uxore fit una
34 caro, ut ſic eodem vinculo Cognatis Uxoris jungatur. Modo tamen reſpectus Parentelæ non concurrat, qui Caſus ex majori ratione tam in Conſanguinitate, quam Affinitate prohibitus, Carpz. *Iurispr. Conſiſt. L. 2. Def. 77.* Dn. Stryk. Annot. ad Inſt. *de Nupt. ſub. tit. de Comp. Grad. Conſang. & Affin.* §. *16. & 20.*

35 XV. Inito Matrimonio ſervandam eſſe fidem Conjugalem, pariter ex Convenientia illa cum vita ſociali & quidem proxime ſatis apparet. Uti enim Cicero pro Roſcio ideo parricidium omnibus aliis criminibus præfert, quia in eo omnia ſcelera contineri videntur, ſic etiam non poteſt non quilibet intelligere, Adulterio maxime turbari vitam ſocialem, utpote in quo fere non pauciora cotinentur. Continet enim
36 Adulterium ſpeciem quandam Furti, *1 Cor. 7. Prov. Cap. 6. verſ. 30. cum ſqq.* nec non Sacrilegii, *1 Cor. 6.* unde Adulteri nominan-
37 tur Sacrilegi Nuptiarum, *l. quamvis C. de Adul.* & clanculum
38 armatur Adulter in eos, quos ſuis conatibus reſiſtere novit, cum intentione ſi neceſſitas efflagitet, ferro ſe defendendi, vel offenſum Maritum aggrediendi, conf. Arniſ. *de Connub. Cap.*
39 *5. Sect. 8. n. 58* ut hinc licet Adulterium ab Alexandro III. inter Crimina minora & leviora referatur, *C. 4.* §. *1. de Iud.* rectius ta-
40 men cum Clemente quis dixerit: Quid in omnibus peccatis Adulterio eſt gravius, *C. quid in omnibus. C. 32. Qu. 7.* Add. Carpz. *Prax. Crim. Part. 2. Quæſt. 51. n. 31. & ſeqq.*

41 XVI. Quod ad Sponſam alienam recte extenditur, per *l. 7. ff. de Publ. Iud. l. 13.* §. *Divi. &* §. *ſi Minor. ff. ad L. Iul. de Adult. Hoſ. 4. verſ. 13.* Cum in Sponſalibus hodie plenus purusque interve-

niat

niat Consensus, qui solus Nuptias perficere dicitur *l. 30. ff. de R. I. l. 32. §. 13. ff. de Donat. inter Vir. & Ux. l. 15. ff. de Cond. & Demonstr.* s. ra- 42
tione vinculi, & quoad primam suam perfectionem, quamvis quoad perfectionem secundam s. quoad consummationem adhuc sint in fieri, potentia autem actui proxima habetur pro 43
actu *l. 8, §. 2. ff. de Manumiss.* & cingendus reputatur pro cincto, *l. pen. ff. de Testam. Milit.* Accedit, quod copula carnalis consensui jam perfecto nihil superaddat, sed tantum id, quod per mutuum Consensum promissum est, exequatur. Cui concordat textus Juris Can. *C. cum initiatur c. 27. Q. 2. Non defloratio Virginitatis facit conjugium, sed pactio Conjugalis: Cum jungitur puella, Conjugium est, non, cum Viri admixtione adgnoscitur: Conjuges appellantur a Desponsationis fide, quamvis ignoretur adhuc inter eos Conjugalis concubitus, cum seqq.*

XVII. Reliqua vero solennia, quæ circa Nuptias obser- 44
vanda, ut sunt: Proclamatio publica ex Suggestu publico, in Ecclesiam introductio & copula Sacerdotalis Matrimonii constitutionem nec de jure Naturæ, nec divino morali ingrediuntur, cum inter Paganos quoque, Turcas, Judæos, vera Matrimonia sint, quæ ipse Apostolus non dirimenda statuit, *1. Cor. 12.* quorum tamen nemo ducens Uxorem ab Ecclesia benedictionem petiturus est, sed ab Ecclesia tantum sunt introducta ad evitandum Concubinatum & Matrimonia clandestina, & quo omnia majori ordine procedant. Sic etiam Justinianus Anno 527. Nuptias omnes contrahi jussit cum Attestatione apud defensorem Ecclesiæ, *Nov. 74. Cap. 4. §. 1.*

XVIII. Cum autem in Definitione Matrimonii Viri & 45
Mulieris solummodo mentio fiat, an Polygamia simultanea excludatur & quovis Jure prohibita sit, anceps & difficilis videtur Quæstio, cum pro affirmativa urgeant aliqui, quod ab initio non institutum, neque in mundum a DEO inductum sit Matrimonium cum multis Uxoribus, cum tamen eo maxime tempore ad generis humani multiplicationem fuisset necessarium. Unam enim costam in unam Fœminam conversam. *Gen. 2. v. 22.* propter quam dimittet homo Patrem & Matrem, & adhærebit Uxori suæ, & erunt in carne una non tres

vel

vel plures, sed duo. *Eph.5. vers.31.* adeoque ipsum Christum ex hac prima Institutione argumentum sumsisse, *ap. Matth. 19. 8.* Exulare hac ratione pacificam & tranquillam Conjugum cohabitationem, cum amor Mariti scindatur in varias partes & plerumque inæquales, *Genes.19. Deut.21.15. Esth.2.17. Cant.6.v.7. & 8.* unde oriantur jurgia & rixæ. Nec obtineri posse remedium Concupiscentiæ, non modo in Mulieribus, sed etiam ipso Marito, dum copula cum una Conjugium habita alterius statim accendatur amore & in illius rapiatur Venerem, utut magnam naturæ inferat vim, cum nimia Venus quadragies plus exhauriat spiritus, & dissipet vires roburque corporis dissolvat, quam detractio sanguinis, dum centum guttæ sanguinis unam guttam Seminis vix æquent, secundum. Auth. *Problem. Sect. 4. Qu. 18. & Sect. 3. Qu. 6.*

46 XIX. Alii, qui negativam defendunt, nec Polygamiam intrinsece malam esse, nec Jure Divino prohibitam asserunt, ex scripturæ dictis *Deut.21. vers.15.* & *Deut.25. vers.5.* ubi de Vidua Fratris ducenda agitur, & ob generalitatem textus de Fratre cælibe hoc tantum intelligi posse negant. Cum quo convenit textus *Deut.17. v.16. & 17.* ubi Regi præscribitur, ut nec Uxorum nec Equorum nimiam sibi adsciscat copiam. Sic *2 Sam.12. 8.* DEUS Davidi tanquam insigne beneficium imputat, quod ei complures Uxores & quidem illustres dederit. Et Rex omnia bene egisse dicitur, quamdiu vivebat Sacerdos Jojada, cum tamen ipse Sacerdos Regi desponsaverit duos Uxores. *2 Chron.24. vers.2. & 3.* Rationes vero in contrarium adductas non esse perpetuas: Et quamvis quodammodo stringere videatur ex prima Institutione deducta ratio; Certum tamen esse, ibi de Adamo & Eva, qui duo tantum erant, sermonem haberi, & indigitari potius per illa verba arctissimum vinculum, quo Conjuges sibi adstringuntur. In quo sensu quoque Christum interrogatum de Divortio, cur non pro lubitu concederetur revocare Pharisæos ad primam Institutionem, demonstrans, ideo conjunctos esse Conjuges, non ut separentur, sed ut maneant una Caro, ideoque in dictis locis de Polygamia plane non agi. Et tandem nec absque insigni piorum

Patri-

Patriarcharum injuria dici posse: quod non tantum non reprehendissent Polygamiam, si contra primam Institutionem esset, sed insuper quoque a SprituS. illuminati ob Polygamiam in peccato, actu mortali, absque poenitentia & extra statum gratiæ in tanta tunc Naturæ ac Divini Juris ignorantia vixerint, *D. Stryk. Annot. ad* §.*6. Inst. de Nupt.* Nostram vero Sen- 47
tentiam brevitatis studio ipso Discursui publico reservamus.

XX. Coitus vero Damnati omnium gravissimum, fœ 48
dissimum & Jure Divino pariter & humano detestabilissimum Sodomiam vocat Carpz. Pr. Crim. *P. 1. Q. 26. n. 1.* utpote a fine naturali quam maxime recedentem; in quo sexus perdit locum, ubi scelus est, quod non proficit scire, ubi venus mutatur in alteram formam, ubi amor quæritur, nec videtur, *l. 31. C. ad L. Jul. de Adult.* Omnia quippe generandi Instrumenta sive in Mare sive in Fœmina generationis tantum causa sunt, cum neque ad sensum neque ad motum quicquam faciant: ergo nec uti illis organis licet, nisi generationis tantum gratia: adeoque nefas est, & contra naturam, Libidinis tantum expiendæ causa usui illorum indulgere, Hahn. *d. l.* § *76.*

PARS POSTERIOR.

Coitus Damnati Pœnas & Dispensationem evolvit.

CAPUT I.

De

Coitus Damnati Pœnis.

ARGUMENTUM.

Delicta esse punienda, Jus Naturæ suadere probatur, quod alias esset Lex imperfecta 1. Flagitiorum cresceret copia 2. & tandem coërceri non possent 3. Magistratum odio haberent boni, contemnerent mali 4. qui finis, cur pœnas damnato coitui dictaverint 5. quæ dividuntur in legitimas, 6. & arbitrarias, 7. qualis est Fornicationis, 8. quamvis alicubi habeatur licite, 9. & Concubinatus, 10. Stuprum cum vilioribus commissum in tantum

non

non punitur, ut cum honestiori, 11. nec stuprum attentatum pœna ordinaria afficitur. 12. Quænam pœna Stupro Jure Divino dictata, inquiritur, 13. & quidem alimenta semper partui à Stupratore præstanda, 14. usque ad annos discretionis, 15. nisi stuprata plures admiserit, probatur 16. Cum Virgine Sacra commissum Stuprum punitur pœna capitali, 17. uti etiam incestus Iuris Gentium, 18. aut Iuris Civ. cum Adulterio 19. & 20. reliqui vero fustigantur, aut relegantur tantum 21 Pœnam Adulterii ante L. Iuliam nullam fuisse, probatur. 22. ipsa vero L. Iulia relegationem tantum dictatam, appret ex relegatis ab Augusto filiabus; 23. nisi cum ob Circumstantiam intenderetur, 24. adeoque Constantinum & Constantem adulterium primum capitaliter puniri cœpisse probatur, 25. & ad contraria respondetur 26. Leo nasi abscissionem constituit, 27. castratione etiam puniti, 28. oculorum effossione, 29. aurium abscissione. 30. Hodie pro diversitate specierum Adulterii 31. varie punitur, & quidem duplicatum gladio 32. Licet Imperator hanc pœnam mitigaverit in Novellis ratione Fœminarum, 33. cum Sacra Scriptura nullam Sexus diversitatem attendat, 34. & hinc in quolibet Adulterio duplicato eadem pœna obtinet: 35. licet secundum Leges Civiles nunquam Adulterium committat Maritus, 36. uti variis Autoritatibus probatur, 37. ad quæ etiam applicatio tertiæ speciei Adulterii remittitur. 38. Respiciendum tamen semper esse ad consuetudinem loci, monetur: 39. cum alicubi capitalis pœna Adulterto statuta, 40. alicubi vero non. 41. Bigamiam secundum principia Juris Civilis ratione Mariti tantum pœna Stupri puniendam, probatur, 42. quod tamen Const. Car. V. plane mutatum: 43. quamvis etiam Sodomiæ Jure Civili gladii pœna solum dictata, 44. hodie tamen in vivicomburium mutata; 45. adeo, ut si cum bruto commissa, & hoc ipsum comburendum, 46. plane ut aliquando in ipsas res inanimatas animadvertitur 47. cum vero ob attentatam Sodomiam nec pœna capitalis locum habeat in homine 48. nec tali casu brutum occidi solet, sed alio transferendum 49. salva semper Domino brutorum Actione ex L. Aquilia 50. licet aliquando ob inopiam delinquentis fiat inanis 51.

POSITIO I.

1 CUm vero ex hactenus dictis constet, omnem Coitum extra Matrimonium commissum ipso Jure Naturæ esse damnatum, frustra sane damnaret Lex Naturæ, nisi etiam transgressores punire juberet, cum imperfecta ea Lex sit, quæ Sanctio-
2 ne caret & Executione Dn. Ziegl. ad Grot. *Lib. 2. Cap. 20. §. 1. p. m. 425.*

m. 425. Imo si post commissa delicta delinquentes nulla maneret pœna, omnium flagitiorum cresceret copia, dum quilibet forte cogitaret, licet deprehensus in ipso delicto sit, non ideo tamen conditionem suam futuram pejorem, adeoque ipsis delinquentibus incitamento essent, ut male agere perseverent, *C. 13. X. de Vit. & Honest. Cleric.* & arg. *l. 20. ff. de pœn. c. 4. Q. 5. c. 23.* donec ita vitiis adsueti, ut emendari amplius nequeant, secundum illud Ovidii *Lib. 1. de Rem Amor.* 3

Vide ego, quod fuerat primo sanabile vulnus,
Dilatum longæ damna tulisse moræ.

Alios allicerent, ut illi mala agere discant, *c. 2. Qu. 9. c. 35.* ipsi Magistratui & odium a bonis, & contemtum a semetipsis conciliarent. Non minus enim noxia est populo nimia Clementia, quam Crudelitas, & gravius interdum impunitate & indulgentia peccatur, quam ipso delicto, secundum Saavedr. *Symb. Pol. 22.* 4

II. Quæ mala proinde, ut evitarentur, Coitu damnato pœnas dictaverunt Superiores, quæ Delinquentibus emendationi, *c. 5. vers. Præmissis. de Pœn. in 6. L. un. C. de Emend. Propinqu. d. c. 4. Qu. 5. c. 23.* Magistratui præsidio & aliis Exemplo essent, *Deut. 17. vers. 13. & 19 vers. 20. Proverb. 19. vers. 25. Ezech. 23. v. 48. l. 31. pr. ff. De pos. l. 1. C. ad L. Jul. Repet. l. 16. §. fin ff. de Pœn. l. 4. C. si Serv. Export. ven. c. 21. Qu. 1. c. 24.* Rectissime enim Cicero *L. 1. Off.* pœnis utimur contra delinquentes, ne quid post hac committant ipsi, ceteri vero sint ad delinquendum tardiores, *L. 6. §. 1. ff. de Pœn.* minuatur improborum numerus, & metus & terror aliis paulatim incutiatur, *Nov. 17. Cap. 5. Deut. 19. vers. 20.* 5

III. Dividuntur autem in legitimas & arbitrarias, quod pœna legitima, certo peculiareque nomen sortito Crimini, in Legibus expresse præscripta & imposita, uno verbo dicta ordinaria, quam temere suo arbitrio Judicem mutare non posse, certissimi Juris est, vid. Dn. Ziegl. *in Dicast. Concl. 36. p. 42.* Pœna vero arbitraria oppositive ad pœnam certo Jure determinatam dicitur, non ut sit in Judicis arbitrio, pœnam infligere vel non, aut quamvis ex cerebrino suo fingere sibi arbitrio, sed quod Judex, ubi nulla certe pœna Legibus statuta vel con- 6 7

ſuetudine eſt introducta, poſſit pœnam arbitrari, ſecundum
qualitatem perpetrati Delicti, & prout rectæ rationi eſt con-
ſentaneum, modo leviorem, modo graviorem, ita ut etiam ad
mortis pœnam, pro ratione Circumſtantiarum, qualitate
Criminis ac conditione perſonæ devenire poſſit, uti id ipſum
aſſerit Carpzov. *Pr. Crim. P. 3. Qu. 133. n. 29. & ſeqq.*

8 IV. Arbitrarie punitur fornicationis ſimplicis Delictum,
9 quamvis multis in locis, & ipſi Romani Pontifices in urbe
Sanctæ ſedis publica foveant & permittant Lupanaria: unde
in Fiſcum ſuum annuatam ultra triginta millia Coronatorum
pro lactis cenſu, quem vulgo appellitant, Milchzinß oder Hu-
renzoll, a Clero ſcortisque accipiunt, ſicut refert Carpz. *de L.
Regia Cap. 8. Sect. 2. n. 6. Pract. Crim. Part. 2. Qu. 70. n. 7. 8. 9.*

10 V. Sublato ab Imperatore Leone Concubinatu, *Nov. 9.*
tanquam re turpiſſima ſuoque Imperio indigna, add. *Receſſ.
Imp. de Anno 1530. Reformatio Pol. Imperii, tit.* von leichtfertigen
Beywohnungen, pariter ut fornicatio arbitrarie punitur, vi-
delicet ſecundum Statuta & Conſuetudines locorum, ubi hu-
jusmodi Delictum committitur, de quo vid. Carpz. *d. l. n 14.*
nec non Dedeken. *Conſil Vol. 61.* vom Gebrauch des Bind- und
Löſeſchlüſſels, *n. 11.*

11 VI. Cum in vilibus & corruptis Stuprum non committa-
tur, *l. 29. C ad L. Jul. de Adult.* ibique Godofr. ſed tantum in Vir-
ginibus & Viduis honeſtis, quæ Virginitas & Honeſtas ſemper
præſumitur, adeo & Stuprator contrarium aſſeverans ſecun-
dum communia principia onere probandi gravetur; nec Stu-
pri pœna in iis locum habebit, vid. *l. 13. §. 2. ff. d t.* aut ad mini-
mum non eandem, vid. §. 4. *Inſt. de publ. Jud. l 1. §. 2. ff. de Extra-
ord. Crim.* niſi hos textus de ſpeciali caſu Stupri ſcil. violenti aut
Raptus quis intelligere velit, vid. Berlich. *Tom. 5. Concl. 38. n. 2.*
Menoch. *de Arbitr. Jud. Quæſt. Lib. 2. Caſ. 288.* quos Caſus ſemper
pœna capitalis ſequitur, per *Conſt. Crim. Art. 119. l un. §. 2. C. de
Rapt. Virg.* ſi delicta fuerint conſummata, *dict. Conſt. Crim. 119.* &
12 *arg. de l. un. ibi: poſt legitimas & juri cognatas cognitas probationes.* At-
tentatum vero Stuprum, quatenus in nudis ſollicitationis ter-
minis conſiſtit, extraordinarie tantum puniri ſolet *l. 1. pr ff. de*

Extraord.

Extraord. Crim. salva tamen insuper quoque pœna ordinaria videlicet Injuriarum, *per l. 9. §. si quis l. 15. §. si quis Virgines, ff. de Injur. & §. 1. Inst. eod.* ibique Schneidwin.

VII. Jure Divino & Canonico Stuprator vitiatam & du- 13
cat & dotet, *Exod. 22. vers. 16. Deut. 22. vers. 28. & seqq. C. 1. & 2. X. de Adult.* ita ut propter vim & naturam particulæ copulativæ ad utrumque obligetur, nisi in praxi Copula *Et* resolveretur in alternativam, si sc. stuprata ipsa nulla stupratori ad comittendum stuprum dedit occasionem, aut post deflorationem ab alio fuit cognita, aut Stuprator fidem dedit de Matrimonio.
Semper autem ex stupro Fœmina prægnante partui alimen- 14
ta præstanda a Stupratore, *l. 9. C. de Patr. Potest.* cum natura in-
ter liberos non faciat differentiam, nisi jam sibi ipsi alimenta 15
operis suis acquirere queat, Dn. Carpz. *p. 2. c. 10. D. 18.* & Ber-
lich. *P. 5. Concl. 381. n. 42. & seqq.* aut stuprata more meretricio 16
plures admiserit, Conf & Brunn. *Rep. Paratil. Wesenb. ad ff. h. t. Qu. 42. cum seqq.* & Coll. Argent. *d. t. §. 25.*

VIII. Cum statuatur pœna capitalis in eum, qui non tan- 17
tum rapuit, sed attentavit etiam Matrimonii causa Virgines sacras, *l. 5. C. de Episc. & Cler.* nisi pœnitentia ductus sponte a Conatu resilierit, arg *l. 19. ff. ad L. Corn. de Fals.* & noluerit eas cognoscere, cum potuisset, Brunn. *in Comm. ad d. l. 5. n 4.* multo magis ob fornicationem aut stuprum locum habebit pœna capitalis. *per Nov. 123. Cap. 43.* &c. *si quis rapuerit. c. 27. Qu. 1. Add. Nov. 123. C. 29.*

IX. Ultimo supplicio etiam ii afficiuntur, qui Incestum 18
Juris Gentium seu Coitum nefarium cum descendentibus &
ascendentibus, vid. Berlich. *Tom. 4. Concl. 32. n. 13.* aut Incestum 19
Juris Civilis cum adulterio committunt. Quod si enim in- 20
cestuosi Collatorales aut Affines utrinque & etiam soluti pœna capitali afficiendi forent, ut vult Menoch. *de A. J. Q. Cas. 502. n. 14. cum seq. & n. 31. 34.* Coler. *P. 2. Decis. 134. n. 8.* Boër. *Dec. 318. n. 3. sub fin.* nulla esset differentia inter Incestum ab ascendentibus & descendentib9, & inter Incestum a collateralibus commissum, contra *l. 38. §. 1. & 2. ad L. Jul. de Adult.* Hinc fustigationis & deportationis pœna puniendos eos esse alii rectius sentire videntur, Berlich. *d. Conclus. 32. n. 5.* Cothm. *Vol. 3. Resp. 48. n. 43.*

Coi-

21 Coitum incestuosum vero a Conjugatis commissum pœna mortis sequitur. Cum enim pœna Adulterii hodie sit capitalis, *l. 32. in fin. C ad L. Jul. de Adult. Nov. 134. C. 10.* multo magis capitalis erit, si Incestus concurrit, Steph. *in Not. ad Const. Crim. Art. 117.*

22 X. Notanter autem dico, hodie pœnam Adulterii demum capitalem obtinere, cum quoad jus Civ. Adulterii non semper una eademque fuerit pœna. Nam ante Legem Juliam latam nullam certam pœnam Adulterio destinatam fuisse, constat ex Sueton. *in Tiberio. Cap. 35.* Tacit. *Annal. L. 2.* sed impudicarum Mulierum coërcitionem propinqui ac necessarii habebant, qui in eas pro arbitrio statuebant, Liv. *Lib. 10.*

23 XI. Quamvis autem optimus Princeps Augustus, qui per adoptionem quoque Julius fuit, unde Lex nostra nomen accepit, a toto Imperio corruptelas Matrimonii arcere conaretur, tamen in domo sua eas deprehendit, cum Julia utraque tanti Principis filia & neptis certatim quasi Adulteriis incumberent, etiam in ipso foro noctu & eo in loco, ubi patet hanc Legem Juliam de Adulteriis tulerat, Senec. *de Benef. Lib. 6. C. 32.* donec flagitiis sibi compertis Augustus illam quidem in Pandanteriam Insulam Campaniæ vicinam relegaret, ubi etiam post quatuordecim annorum exilium mortua est, ut refert ex Tacit. *Lib. Annal.* Schneidwin. *in Repet. Legis Transigere Cap. 6. n. 15.* Hanc vero Adulterii damnatam in Insulam Trimeram haud procul Apulis mitteret, Schneidwin. *d. l. n. 16.*

24 XII. Unde apparet, nec hujus Legis pœnam ab initio fuisse capitalem, nisi cum ob Circumstantias intenderetur, Lips. *ad Lib. 4. Tacit.* ut in militibus, quos ab omni libidine puros servari castrorum disciplina postulat, vid. *l. 2. §. Miles. ff. qui not. infam. l. 4. §. Adulterii. ff. de re Mil. & Coll. Arg. Lib. 48. Tit. 5. & 17.* adeoque tantum infamiæ, aut amittendæ Dotis, aut certa relegationis pœna communiter obtinebat, *l. 5. ff. de Quæst. l. 6. ff. de Divort.* Nam si pœna capitalia Legis Juliæ fuisset, inepte vetuisset damnatam Adulterii in Uxorem ducere, *l. 43. §. 10. ff. de R. N.* aut Testimonium dicere, *l. qui testamento. §. mulier. ff. qui test. fac. poss. L. 29. ff. ad L. J. de Adult. l. Ex eo ff. de Testib.*

25 XIII. Post Augustum vero Constantinus & Constans primum

primum Adulterium capitaliter punire cœperunt, *l.30. §.1.C. ad L. Jul. de Adult.* Add. §. 4. *Inst. de Publ. Jud.* qui obstare videri 26
posset, nec non ad varias Instantias in contrarium petendas ex Valer. Max. Livio Juvenal. Virg. eleganter respondet Colleg. Argent. d. l. sc. Justinianum pœnam capitalem tantum reiterasse in §. 4. *Inst. de Publ. Jud.* ut jam Lex Julia ex Reformatione, non ex prima latione sua pœnam gladii minetur Adulteris, & plus hic legum universalium, quam historiarum singularium tribuendum esse Autoritati, cum historiæ contineant quæstionem facti, quod ob varietatem Circumstantiarum variationem pœnæ admittere potuit.

XIV. Post Justinianum Leo Imperator constituit, ut A 27
dultero & Adulteræ nasus abscinderetur, *Nov. Ej. 32.* ut hinc rideat eundem in Marito quodam Martialis his verbis:

Quis tibi persuasu nares abscindere Mœcho,
Nil hæ peccatum est parte, Marite tibi.

Sic etiam castratione Adulteros effecerunt secundum Horat. 28
Lib. 1. Satyr. 2.

Quin & illud
Accidit, ut cuidam testes, caudamque salvam
Demeteret ferrum.

Aut Oculorum effossione, quam sanxit Zaleucus, eamque 29
primus post sanctionem applicavit Filio, Cœl. Rhod. *Lect. An-* 30
tiqu. Lib. 11. Cap. 79. aurium quoque abscissione, cujus rationem reddit Reinking. *d. R. S. & E. Lib. 2. Class. 1. cap. 8. n. 7.*

XV. Hodie tres Adulterii species constituunt, *primo:* In- 31
ter conjugatum & fœminam nuptam. *Secundo:* Inter virum conjugatum & mulierem solutam. *Tertio:* Inter virum solutum & mulierem conjugatam, & hinc quoque pro diversis Adulterii speciebus diversam minantur pœnam. Inter utrinque conjugatos commissum Adulterium sublatis hodie per *l. 30. C.* 32
ad L. Jul. de Adult. §. 4. Inst. de Publ. Jud. & *l 18. C. de Transact.* omnibus discordiis pœna gladii afficitur. Quamvis autem Justini 33
anus Imp. Jure novissimo pœnam capitalem remiserit, *Auth. sed hodie C. ad. L. Jul. de Adult.* quæ desumta est ex *Nov. 134. Cap. 10. & 12.* cum ob infirmitatem & fragilitatem sexus facilius in A-

 dul-

dulterii crimen prolabatur Mulier, quam Masculus, & hinc ob spem emendationis virgis cæsas & rasas in Monasterium mittendas censeret; moribus tamen non attento personarum re-
34 spectu sive Mas sit, sive Fœmina, capite plectuntur cum Sacra Scriptura Differentiam sexus hac in parte omnino respuat, & impudicitiam Mulierum non minus coërceat, quam Virorum *Exod. 20. Deut. 22. Levit. 20. vers. 10. Ezech. 16. vers. 38.* ne dicam, Virum & Uxorem non debere ad imparia judicari, & quod in correlativis sit eadem Dispositio, *c. in conjugio c. 32. Qu. 1. l. 1. C. de Cupress. lib. 11.*

35 XVI. Ex qua ratione neque in secunda supra allata Adulterii specie pœnam Adulterii evitare poterit Maritus, quod se-
36 cundum Leges Civiles Adulterium nunquam committatur respectu Viri, utpote, quod in nupta tantum committitur, propter partum ex altero conceptum, secundum Papinianum *l. 6. §. 1. ff. ad L. Jul. de Adult.* Add. Berlich. *P. 4. Conclus. 27. n. 48.* quia Maritus rem habens cum Virgine vel Vidua alterius thorum, (qui ut Domicilium soli Viro adscribitur, *l. mulierem ff. de R. N. l. 6. C. de Don. ante Nupt.*) non ascendit, nec Matrem fam. corrumpit, ut ait Triphon. in *l. 225. ff. de V. S.* nec partum ex altero conceptum supponit, unde Papinianus in *d. l. 6.* Adulte-
37 rium deducit. Quod si enim Jus Divinum, primam Conjugii institutionem, vinculum & fidem Conjugii intuear, omnino Adulterium est, cum Maritus cum soluta rem habuit, *Gen. 1. vers. 27. Gen. 2. vers. 24. Matth. 19. vers. 5. 1 ad Corinth. 6. vers. 15. 16. 1 Corinth. 7. vers. 3. c. Dixit. c. 32. qu. 4. c. non mœchaberis. c. 32. qu. 6.* separat enim carnem a DEO conjunctam, Augustin. de Bon. Conjug. *Lib. 2.* & Lactant. *Lib. 6. Cap. 23.*

38 XVII. Ex quibus nunc facile colligere licet, quid de pœna tertiæ speciei Adulterii sentiendum. Sed ut in genere in
39 puniendis Delictis consuetudo loci attendenda: ita etiam in puncto Adulterii, cum constet, plerisque in locis Statutis mu-
40 nicipalibus, vel usu vel constitutionibus superiorum Judicum non pœna capitali, sed pecuniaria tantum vel alia extraordinaria & arbitraria affici, vid. Menoch. A. J. Q. *L. 2. Cent. 5. Cas. 419. n. 74. & seqq.* Berlich. *P. 4. Concl. 27. n. 21.* Jure vero Elect.

Saxon.

Saxon. & moribus quorundam aliorum locorum, etiam pro- 41
pter ſecundum & tertium genus Adulterii pœna gladii dicta-
tur Marito, & fuſtigatio Fœminæ ſolutæ, & vice verſa, *Conſt.*
Elect.19. P. 4. ibique Carpz.

XVIII. Si quis maritus vel Uxor altero Conjuge adhuc 42
ſuperſtite, aliam Uxorem vel alium Maritum ſuperinduxerit,
Jus Civile magis pro Stupro, quam Adulterio hanc Polyga-
miam habere videtur, *l. 18. C. ad L. Jul. de Adult.* Quare & Stu-
pri pœna, *h. e.* fuſtigatione illam puniri plerique arbitrantur,
quorum nonnullos recenſet Weſenb. *Paratit. adff. d. t. num. 8.*
Nec Jure novo hoc correctum, licet hoc ſtatuat Carpz. *Qu.*
66. n. 24. per Auth. hodie. C. de Repud. & Nov. 117. Cap. 11. cum hi tex-
tus de bigama Uxore tantum loquantur, bigamus vero tan-
tum Stuprum committit, ut præter modo allegatam *l. 18.* & i-
pſe *Articulus 121. Conſt. Crim.* Caroli V. expreſſe fatetur per ver-
ba: **Und wiewol die Keyſerlichen Rechte auf ſolche Ubel-
that keine Strafe am Leben ſetzen.** quo ipſo textu demum 43
Jus Civile in tantum mutatum, ut nec locum inveniat diſtin-
ctio Weſenbecii, quam *d. l.* affert, ut teneatur demum capi-
tali pœna bigamus, ſi ſuperinduxerit itidem conjugatam, non
vero ſi ſolutam, uti ſolide hæc demonſtrat pluribus Hahn. *in
Obſerv. ad Weſenb. Paratit. l. d. t. n. 8.* Add. Brunn. *in Comm. ad d. l. 18.
C. de Adult.*

XIX. Crimen Sodomiæ, cum involvat Coitum nefan- 44
dum plane & maxime damnatum, non immerito pœna capi-
talis ſequitur, & quidem pœna gladii, vid. *l. 31. C. ad L. Jul. de
Adult. §. 4. Inſt. Eod. Nov. 77. pr. Nov. 141. Item c. Adulterii. c. Offerebat.
c. Flagitia &c. C. Uſus c. 32. qu. 7. juncto. c. 4. X. de Exceſſ. Prælat.* quæ 45
hodie exaſperata, *Conſt. Crim. Art. 116.* & mutata in vivicombu-
rium, ſive cum hominibus, veluti Mas cum Mare aut fœmina
cum fœmina, ſive cum animantibus brutis commiſſis fuerit.
Conf. Carpz. *Prax. Crim. Quæſt. 76. n. 21.* quo caſu & ipſum bru 46
tum comburi ſolet, ut memoria criminis penitus deleatur,
ne horrendi facti memoria ante oculos hominum verſetur,
recordationeque ſceleris aliis ſuggerat maleficii perpetrandi
notitiam, *c. 4. c. 25. qu. 1.* Add. Carpz. *Pr. Crim. Part. 3. Qu. 131. n. 16.*

47 pari modo ficut quandoque in res inanimatas animadvertitur, uti domus dirui jubent Leges, in quibus crimina admissa sunt, in exemplarem & graviorem pœnam ac detestationem delicti, *l. 1. C. de Falf. Monet.* Damhoud. *P. 2. Rer. Crim. Cap. 65. n. 9.*

48 XX. Quando vero attentatum tantum fuit crimen, & immissio ipsa Seminis probari nequit, non solet pœna ignis, sed alia arbitraria pœna pro modo attentati consummationi proxime accedentis dictari, *e. g.* Fustigatio, Damnatio in me-

49 tallum, &c. Nec tali casu brutum solet occidi, sed ut sceleris memoria pereat, extra locum istius Jurisdictionis, in alium locum defertur. Ex quibus sequitur, quod, si plura bruta sint quibuscum homo commisit hoc crimen & consummavit, omnia debeant extingui. Ne vero Dominus istarum pecu-

50 dum grave damnum incurrat, paratam habet Actionem Legis Aquiliæ ad damnum repetendum ex hereditate puniti hominis, quantum inde desumi potest, alias pro fatali damno hæc omnia reputaturus, Magnif. D. Rhet. *in Lect. Publ. ad Const. Crim. Carl. V. de Art. 117.* ad verba: **Von Leben zum Tode richten.**

CAPUT II.

De

Coitus Damnati Dispensatione.

ARGUMENTUM.

Cum Principi conveniat Clementia 1. merito Jus strictum aliquando mitigandum asseritur 2. adeoque & Coitus Damnatus, licet in se semper malus 3. non obstante, quod a quibusdam Gentibus aliquando 4. inprimis in bello permissus 5. semper quidem puniendus 6. mitius tamen quandoque 7. cum ob circumstantias concurrentes interdum in ipsius Juris Naturæ præceptis dispensetur 8. quæ circumstantiæ recensentur 9. Pœnas Juris Naturæ firmandi causa a Jure Civ. inventas asseritur 10. & quidem magis Societatis humanæ gratia, quam delinquentis 11. hinc exasperandæ aliquando 12. aliquando vero remittendæ 13. cum nec eadem ubique turpia aut honesta habeantur 14. & pro genio Populi ob salutem Reipubl. aliquando indulgendum 15. veluti ex concessione Lupanariorum & concubinatus apparet 16. ipsis quidem Judæorum Matrimoniis melioris 17. inhonesti tamen 18. adeo-

que

que ob salutem Reipubl. quidem permissibilis 19. ob conscientiam tamen non exercendi 20. cum Principis Dispensatio circa Leges Civiles facta tantum securum reddat 21 prout variis Autoritatibus probatur 22. sic quoque cum incestus Juris Gent. crimen capitale sit 23. & contra Jus Naturæ 24. ejus pœna mitigari vix potest 25 nisi justa ignorantia possit allegari 26. cujusmodi notabile Exemplum communicatur remissive 27. Vice versa in secundo gradu lineæ æqualis, aut tertio gradu lineæ æqualis, valida erit Dispensatio 28. cum nulla hoc casu Juris Divini prohibitio 29. sed potius exempla ex Sacris bibliis adsint in contrarium 30. suffragante quoque Jure communi 31. Quæ pariter quoque in affinitate obtinere 32. & gradibus ulterioribus probatur 33. Quid genera affinitatis sint, explicatur 34. atque in secundo & tertio genere permissum esse Matrimonium, probatur ex Jure Can. 35. & Præjudiciis 36. quamvis dissuadendum, si res adhuc integra 37. re autem non amplius integra omnino concedendum, probatur 38. Nec minus quoque defunctæ Sponsæ sororem in Matrimonium ambiens dispensationem habere potuerit, 39. præstito tamen aliquando prius Juramento purgationis 40. & alias quoque in hac Dispensatione caute procedendum, monetur 41. Gravitas delicti adulterii demonstratur 42. & hinc de pœna ejus dispensatione dubitatur 43 quamvis locum hodie invenire soleat ob intercessionem Conjugis innocentis 44. sive tacitam, sive expressam 45. relegata tamen parte nocente, & parte innocente secuta, ob interesse publicum 46. Neque intercessionem conjugis innocentis adultero corruptori prodesse contra Carpzovium 47. probatur 48. Insuper, licet desponsatæ habeantur pro conjugibus 49. Jure Civ. 50. & Divino 51. Jure tamen Sax. pœnam adulterii cum desponsata commissi mitigata 52. ac mutata in fustigationem & perpetuam relegationem 53. & 54. Sic quoque ordinaria pœna remitti solet, si conjux adulterata jam fuerit meretrix 55. cujus assertionis fundamentum demonstratur 56. & ulterius declaratur 57. Idem interveniente malitiosa desertione obtinere dicitur 58. respectu habito, annon altera pars causam dederit, quo liberius scortetur 59. aut facilius a Conjuge solvatur 60. denique dispensationem quoque suadere solet error in persona, quam adulter putavit innuptam 61. aut vice versa Conjugem, cum esset innupta, vel Uxor propria 62. quod illustratur exemplo 63. cum Judex seculi non ut Judex poli cogitationes attendat 64. & 65. adeoque tale adulterium ut attentatum extraordinarie tantum punit 66. Idem quoque in bigamia, licet casu in verso asseritur 67. modo probare possint contrahentes, quod omnia ex justo errore, non vero dolo egerint 68. ratione quoque habita,

 an-

an ex justa caussa absit Conjux 69. non vero malitiose 70. Quod autem de Sodomia plane negatur 71. cum seqq. & concluditur.

POSITIO I.

1 Cum autem secundum Justinianum nihil tam peculiare Imperialis Majestatis, quam clementia & humanitas, per quam solam DEI servatur imitatio, *l. ult. C. de Donat. inter vir. & ux.* & *l. 23. pr. C. de Nupt.* pro rerum, temporis & personæ circum-
2 stantiis, atque varietate stricti Juris rationem mitigare, & ad misericordiam potius, quam ad severitatem deflectere poterit, R. A. zu Speyer *de Anno 1526.* §. **Es soll sich auch eine jede Obrigkeit gegen denen, so der Bäurischen Aufruhr halben ausgetreten nach Gelegenheit eines jeden Verhandelung dermassen erzeigen, damit die Unterthanen, so viel sich die immer leiden will, mehr Gnad und Gütigkeit, denn die Scharff und Ungnade spüren und finden mögen.**

3 II. Et quamvis Coitus extra Matrimonium commissus in tantum damnatus, ut nulla Exceptio sive personarum, sive temporis, sive aliarum Circumstantiarum admitti debeat, non enim, sicut in quibusdam casibus licet occidere, vid. Grot. *de J. B. & P. L. 1. C. 2. §. 5. L. 2. C. 1. §. 3. & L. 3. C. 4. §. 3.* ita in quibusdam scortari aut adulterium committere licet, ut loquitur Arist. *L. 2. Eth. C. 6.* in talibus recte aut non recte faciendi vis in eo posita est, ut, quatenus & quo tempore & quomodo adulterium facere oporteat, animadvertatur, sed simpliciter & absolute quidvis horum admittere, peccare est. Ex quo fonte
4 errorem Michaëlis Ephesii profluxisse dicit Grot. *de J. B. & P. L. 3 C. 19. §. 2.* qui ad quintum Nicomachorum inquit, in tyranni Uxorem adulterium non committi, & hoc ipsum pari erro-
5 re quosdam Judæorum Magistros de alienigenis statuisse. Sic etiam stupra in bellis passim permissa legere licet, cum spectarent aliqui solam Injuriam in alienum corpus, cui subjacere quicquid hostile est, Juri armorum non incongruens judicantes Grot. *d. l. cap. 4. §. ult.* ubi vero Grotius ipse statim hæc simul refutat, quod sc. non solum Injuria, sed ipse efferatæ li-
6 bidinis actus hic considerandus, & quod is neque ad securita-

tem

tem pertineat, neque ad pœnam, ac proinde non bello magis, quam pace impunitus esse debeat.

III. Poterit tamen quandoque Princeps accedente legitima causa mitius quid statuere, impunitatem delicti commissi Reo concedere, vel ordinariam pœnam in extraordinariam convertere, modo caute & circumspecte agat, & inprimis consideret, num delictum commissum Lege Divina sit capitale, & num circumstantiæ adsint urgentes, propter quas pœnam remittere vel mitigare possit. 7 Nonnunquam enim causæ quædam concurrere possunt, in quibus, quod ex Lege & Jure Divino prorsus est capitale, ex circumstantiis facto & delicto accidentibus ita leve efficitur, ut capitaliter puniri plane non possit. 8 Quas circumstantias Dd. communiter ratione causæ, an sc. consulto quid perpetratum, ratione personæ, loci, temporis, qualitatis delicti, ejusdem quantitatis & eventus dividere solent, veluti in subsequentibus ulterius apparebit. 9

IV. Sciendum autem in antecessum, quod quemadmodum ob servandam inter homines societatem præcipuis Naturæ legibus, cum neque quantitatem neque qualitatem pœnæ definiant, in cunctis fere Civitatibus vis Legum civilium fuerit danda, ut etiam metu violentiæ humanæ ad eas servandas adigi possent, quibus alias reverentia Numinis parum efficax stimulus faciendo officio erat futurus, ita ut omnis quoque pœna in foro humano ad eundem scopum collimare debeat. 10 Ut hinc proprie pœna non delinquenti debeatur, tanquam aliquid, quod non recte ipsi possit denegari, (nisi forsan quatenus ipse inde emendandus est,) sed Societati, quæ isthac impunitate, aut maligna pœna dispensatione turbaretur. 11 Unde apparet ratio triti istius: Crescentibus delictis exasperandæ sunt pœnæ. 12 Sicut contra, ubi vitium aliquod in mores abiit, ut propter delinquentium multitudinem pœnæ exigendæ locus non restet, nisi per supplicia Civitatem prorsus exhaurire velis, aut evertere, Reipubl. necessitas pœnas remittere jubet, præsertim, cum nullo alio respectu necesse sit, hominem ab homine pœnam ob quodvis delictum sumere, nisi, ut Societas humana servetur. 13

V.

14 V. Et hæc ratio eſt, cur non omnibus eadem dicantur honeſta atque turpia, ſed quæ apud alios ſunt decora, apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honeſtate remota putantur, vid Cornel. Nep. *in Præf.* & Tacit. *L. 2. Annal.* Hinc Tiberius ad P. C. ſuper querela propoſita de luxu coërcendo civitatis Romæ: *Quod ſi mecum, Viri ſtrenui, Ædiles conſilium habuiſſent, neſcio an ſuaſurus fuerim, omittere potius prævalida & adulta vitia, quam hoc adſequi, ut palam fieret, quibus flagitiis impares eſſemus.* Ta-
15 cito *Lib. 3. Annal.* Maxime namque in Legibus præſcribendis ſubditis, Princeps quidem reſpiciendum habet, quid conveniat Juri Naturæ, & fieri oporteat; ſed cum corrupta humani generis indoles capax amplius non videatur, ut actiones ejusdem Juſtitiæ univerſalis poſtulatis conformes reddat, & per conſequens Reſpubl. ad ductum Juſtitiæ univerſalis exacte gubernari poſſit, indulgendum potius aliquid eſt a Principe vel Legislatore, ut majoribus malis hac ratione obviam iri poſſit, D. Stryk. *Not. ad pr. Inſt. de J & J.*

16 VI. Unde fluit moralitas diſpenſationis Lupanariorum & Concubinatus. Cum enim non tantum apud Afros & Græcos nulla amplius Civitatis pars ſupereſſet, quæ non plena ſordibꝰ, nulla intra Urbem platea, ſemita, quæ non lupanar, adeo omnia pene compita, omnes vias, quaſi in foveas libidinum mutaſſent, aut quaſi retia prætexuiſſent, prout de nefandiſſimis illis moribꝰ conqueritur Salvianus *L. 7. de Div. Provid.* ſed etiam apud Romanos in multorum honeſtorum Virorum prædiis Lupanaria exercerentur, quo facilius a promiſcuo & infi-
17 to fornicationis coitu abſtinerent, concedebant Concubinatum, non tantum fornicatione, ſed etiam ipſo Judæorum matrimonio meliorem, cum in concubinatu una tantum, & quidem extra Marimonium concederetur, apud Judæos autem plures in matrimonio permitterentur, vid. Dn. Ziegl. ad Grot.
18 *L. 2. C. 5. §. 15.* Quamvis autem & ipſe concubinatus contrarietur honeſtati, quia tamen Salus publica ejus ſuaſit permiſſionem, ſecundum Juſtitiam particularem toleratus fuit, cum intempeſtiva remedia delicta accendere ſoleant, non tollere, ſecundum illud Taciti *Lib. 12. Annal. C. 54.* nec tam medicina pararetur,

raretur, quam clades & strues cadaverum fieret, vid. Tacit. *Lib. 1. Annal. Cap. 49.*

VII. Et hinc probe distinguendum inter Actum pro- 19
prium & alteri tantum permissum: Qui enim aliquid permittit seu tolerat, illud non prohibet, quia non potest, quia metu majorum malorum impeditur, & eapropter Rempl. in casum dare non decet. Adeoque permissio non est Actio, sed Actionis potius negatio, nec Jus alicui concedit, Actiones moraliter illicitas omnino licite excercendi, nec efficit, ut ille Actus 20
non sit contra Jus Naturæ, aut extra pœnæ divinitus imminentis metum, sed impunitatem tantum præstat, Actum vero ipsum in genere justorum non constituit, vel eundem approbat suadetque, sed potius circumscribit, limitat & restringit. Nam trita & in æquitate pariter naturali fundata est Regula: Inferiorem non posse derogare vel abrogare legem superioris, *c. 4. X. de Usur. l. 4. ff de Recept. qui arb. recep.* Qui vero homini hoc concesseris, ut ipse DEI Creatoris sui statutis contravenire possit, *Deut. 4. vers. 2* Maxime quod ad observationem divinarum legum conscientiæ ratione obstrictus sit quilibet, etsi in universo hoc terrarum globo superiorem recognoscat neminem, vid. *Deut. 27. vers. ult. & Cap. 5. vers. 32. Paul. ad Galat. 3. vers. 10.*

VIII. Quapropter generalis notanda est regula: Quod 21
dispensatio tantum in coitu legibus civilibus damnato locum inveniat, quatenus Juri Divino aliquid superaddunt, *c. 20. & seqq. c. 35. qu. 3. c. 1. c. 35. qu. 8.* Quo facit imprimis *c. 2. dist. 10.* Ubi 22
traditur, non licere Imperatori aliquid contra divina mandata præsumere, nec quicquam, quod Evangelicis, Propheticis aut Apostolicis regulis obviet, agere. Cui consentaneum est illud Ambrosii: *Noli te gravare, Imperator, ut putes te in ea, quæ divina sunt, imperiale aliquod Jus habere: Noli te extollere, sed si vis diutius imperare, esto DEO subditus, in Epist. 33. ad Marcellin. Soror. c. conveniens. c. 23. qu. 8.*

IX. Hinc cum Incestus crimen Jure Divino expresse si 23
prohibitum, & eo etiam Jure inter ascendentes maxime & descendentes commissum capitale, *Levit. 20. vers. 22.* quod jam suo tempore agnovit Ovid. dum ita canit *Lib. 10. Metamorph.* 24

Ultra

Ultra autem sperare aliquid potes impia Virgo?
Nec quod confundas & Jura, & nomina sentis,
Tunc eris & Matris pellex, & adultera Patris,
Tunc Soror nati, generisque vocabere Fratris,
Nec metues sacræ crinitas angue Sorores,
Quas facibus sævis oculos atque ora potentes
Noxia corda vident? At tu dum corpore non es
Passa nefas, animo ne concipe: neve potentis
Concubitu vetito Naturæ pollue fœdus.

25 Indubitato constat, quod ratione incestus nulla dispensatio
26 obtinere queat, nisi relevantes maxime cirumstantiæ con-
currant, ut si subsit ignorantia, & sub figura matrimonii com-
27 mittatur, *arg. l. fin. ff. de R. N.* cujusmodi valde notabile Exem-
plum suppeditat D. Müll. *Præf. Tom. Illustr Cap. 4. Pos. 4.*
28 X. Licet autem de Jure moderno & provinciali Nuptiæ
inter Consanguineos usque ad secundum gradum lineæ æ-
qualis & tertium inæqualis sint prohibitæ; attamen quia hæc
prohibitio in solo Iure positivo & municipali est fundata, pro-
pter probabilem aliquam rationem dispensationi locus da-
29 tur, modo non subsit respectus Parentum & liberorum. Cum
nulla Iuris Divini sanctio, nec sententia nec ratio matrimonio
consobrinorum & patruelium obstet, *Lev. 18. & 20.* quin potius
30 Moses & Iosua hujusmodi Nuptias concesserunt & approba-
31 runt, ut de Mose legitur *Num. ult. Jos. 15. & Jud. 1.* Nec non hoc
in casu res ad Ius Comm. tantum redigitur, quo tale matrimo-
nium expresse permissum, §. *4. Inst. de Nupt. l. 67.* §. *1. ff. de R. N. l. 19. C. de Nupt.*
32 XI. Quæ pariter quoque in Affinitate obtinere ex eo sa-
tis apparet, quod Maritus per matrimonium fiat una caro, ut
sic eodem vinculo cognatis Uxoris jungatur. Nam in Affi-
nitate una eademque graduum est computatio, eadem quoq;
erit prohibitio matrimonii, Schneidw. *ad tit. Inst. de N. R. de Arb.*
33 *Affin. n. 9.* Et cum jam certum sit, quod dispensatio obtineat in
gradu Consanguinitatis secundo lineæ æqualis, procul dubio
obtinebit in gradu tertio & quarto lineæ inæqualis, cum ipsa

na-

naturalis ratio suadeat, quod in gradu proximiore tanta non sit proximitas sanguinis, quæ in gradu propinquiore.

XII. Cœterum cum circa materiam Computationis non tantum respiciendum, an personæ, de quarum Affinitate quæritur, tales sint, & quo gradu, sed etiam quo genere conjunctæ sint, cum triplex Affinitatis genus constitutum, pro varietate triplicis matrimonii, quod nulla nova Cognatio intervenit & sexum semper mutavit, de generibus hisce Affinitatis nunc videndum. 34

Et quidem secundo & tertio genere Affinitatis matrimonium non attentis gradibus permissum volunt, explosa Juris Pontificii sanctione, in *c. 12. c. 35. qu. 2. 3.* per *cap. pen. X. de Consanguin. & Affin.* ubi in secundo & tertio genere libere matrimonium permittitur, Conf. Dn. Richt, *P. 1. D. 10. n. 14.* Hahn. *ad Wesenb. de R.N. n. 4.* Schneidw. *d. l. n. 13.* sicut & in Facultate Juridica Francofurtensi *d. 18. Jul. Anno 1677.* pro tali matrimonio pronunciatum, testatur D. Stryk. *Annot. ad Inst. de Nupt. Rubr. de Comput. Grad. Affin.* §. 25. 35 36

XIII. Judex tamen Ecclesiasticus, quando res est integra, has personas graviter admonere debet, ut a tali matrimonio abstineant propter scandalum, cum imperitis facile hac ratione occasio dari posset ad incestum. 37

Si vero res non amplius est integra, sed celebrata jam sunt sponsalia, vel alias efficax promissio facta, tunc tale matrimonium non dissuadendum judicarunt Theologi & JCti Wittenbergenses, attestante Beust. *P. 2. C. 55.* Quæ maxime illustrantur per *Respons. Consist. Dresd. ap. Dedeken Vol. 3. Consil. Theolog. Lib. 3. Sect. 6. n. 29.* Et eatenus D. Stryk. *d. l.* cum aliis Dd. concedit, ut quis Sororis denatæ Mariti Viduam in uxorem ducat, conf. Dn. Philipp. *Us. Pract. ad Inst. Lib. 1. Eclog. 67.* 38

XIV. Præterea, cum neque nudis Sponsalibus contrahatur Affinitas, nisi sequatur matrimonium, §. *9. J. de Nupt.* nec etiam consensus cognationem ante copulam carnalem constituat, quæ matrimonium impediat, Dn. Richt. *P. 1. Dec. 11. n. 16.* dispensatio obtineri poterit, qui defunctæ Sponsæ sororem in matrimonium ambit, præstito prius in dubio si crebra Sponsi cum Sponsa conversatio Juramento purgationis, quod 39 40

41 Sponsam suam carnaliter non cognoverit. Quamvis caute in dispensatione hac procedendum non dubitem, cum inverecundum videatur, eam in amplexus tuos ire, quæ osculis Patris, Filii vel Fratris maduit, ut loquitur Matth. in *l. 48. ff. tit. 3. cap. ult. n. 26.* allegatus a Dn. Brunn. in *Comm. ad l. 5. & 8. C. de Incest. & Inutil. Nupt.* & scandalum facile oriri posset in Ecclesia, præsertim apud plebem, quæ inter Affinitatem inchoatam & consummatam vix distinguere novit.

42 XV. Insuper, cum Adulterium quoque tam grave delictum sit, ut Lycurgus nullam de Adulteriis legem vel ideo setulisse dixerit, quod tanta apud Spartanos eo tempore pudicitia esset, ut neminem ejus criminis Reum arbitraretur, adeoq; non immerito & hic Coitus sub pœna capitali ipso Jure divi-
43 no damnatus, ut supra demonstratum: Quin capitalis hujus delicti pœna a Principe regulariter remitti, isque adeo de alieno benignus esse nequeat, post alios rectissime tenent Carpz. *Pr. Crim. P. ult. Qu. 150. n. 29.* Limn. *de Jur. Publ. Imp. Rom. Lib. 4. Cap. 8. n. 283.* Heig. *Quæst. Illustr. Part. 2. Qu. 24. n. 30.*

44 XVI. Cessat tamen ordinaria gladii pœna, (1) Si Conjux pro Conjuge Adultero intercedat, arg. *Auth. sed hodie C. ad L. Jul. de Adult.* quod Jure Electorali Saxonico, si singulares quædam concurrant circumstantiæ, etiam procedit in Adulterio primi generis, quod duplicatum vocant, *Decis. Elect. 82.* ibique
45 Dn. Philipp. Dn. Richter. *Decis. 88. n. 89.* sive expressa intercessione Injuriam sibi illatam Uxori Adulteræ remiserit Maritus, sive tacita etiam ipso facto, si videlicet post Delictum admissum sciens cum ea concubuerit, cum ejusmodi copula sit actus amicitiæ, quam dum exercet Conjux innocens, nocentem recipere in pristinam amicitiam videtur, per complexus istos conjugales pristina maritali Societate, Adulterio dissolu-
46 ta, redintegrata. Quamvis hoc casu, ut publico scandalo pariter satisfiat, relegetur pars nocens, & pars innocens sequi teneatur Conjugem adulterii reum abeuntem in exilium, nam remissio Mariti potest quidem civilem Actionem & civilem pœnam Adulterii tollere, non vero publicam vindictam.

47 XVII. Ne autem privilegium hoc Intercessionis Juri di-

vino

vino quodammodo contrarium nimis extendatur, vis admit-
tendum illud, quod Carpz. *Prax. Crim. Qu. 55. n. 122.* statuit, remis-
sionem innocentis prodesse etiam alteri parti, seu socio vel so-
ciæ criminis. Communiter enim Conjuges, quando pro Con 48
juge decepta intercedunt, allegare solent, quod fuerit Mari-
tus vel Uxor sua decepta & variis lenociniis illectæ: Hinc, si
ob remissionem Uxoris factam etiam Corruptori parcendum,
utique faciendum id esset propter varias artes & insidias alte-
rius uxori factas, & sic malitia & dolus adulteri esset causa, cur
uxori parcatur hactenus innocenti. Hæc gratia Uxori facta
esset causa, cur etiam adultero parcatur: Causa enim causæ est
etiam causa causati. Dn. Brunn. *Process. Inquis. C. 3. n. 36.*

XVIII. Quamvis etiam inter Sponsum & Sponsam verum 49
consistat matrimonium, ut supra demonstratum, adeoque &
Adulterium pariter a Sponso & in Sponsam committi queat,
probante Ulp. *in l. 13. §. 3. ff. ad L. Jul. de Adult.* & Alexandro *l. 7. C.
eod.* suffragante Autoritate Juris Divini, quo Sponsa aliena al-
teri copiam sui faciens dicitur adultera, *Os. C. 4. vers. 13.* Juri Di 50
vino quoque convenire videatur, ut stuprator Sponsæ alienæ
perinde ut Adulter morte puniatur, *Deut. 27. vers. 23. & sqq.* Jure 51
tamen Saxonico Sponso vel Juvene soluto, cum alterius Spon-
sa carnaliter se immiscente, pœna ordinaria Adulterii solet 52
mitigari, & mitior quædam sc. fustigationis ac perpetuæ rele-
gationis dictari, per *Const. Elect. Eccl. Tit.* **von der Strafe der Un-** 53
zucht und des Ehebruchs §. **würde aber auch jemand eines
andern Braut, ehe der Bräutigam beygelegen, wissentlich
beschlaffen, so sollen beyde Personen zu Staupen geschla-
gen und des Landes ewig verwiesen werden.** Quæ sanctio
verbotenus repetita & confirmata in *Ord. Matrim. Punct. 4.* §.
würde auch. In Casu autem controverso, si Sponsus ad fœ-
minam solutam accedat, cumq; ea rem habeat, adulter Spon 54
sus solummodo fustigatione, fœmina autem soluta temporali
relegatione puniri debet, vid. Carpz. *d. l. Qu. 56. n. 26. & seqq.*

XIX. An is, qui alterius uxorem meretricia more viven- 55
tem cognoscit, pœna Adulterii ordinaria sit plectendus, an
vero circa eandem dispensandum, dubitatur. Et quidem pœ-

nam ordinariam requiri per *l.13.§.2.ff.ad L.Jul.de Adult.* videtur, cui tamen contrariatur *l. 22. C.Eod.* Quos textus conciliare solent, ut quidem mulier ordinaria pœna castigetur, & primus, qui eam corrupit, sed cœteri pœna extraordinaria, *Cz.d.l.Q.57.* dum Maritus connivens fere pro Lenone habendus, & Mulier,
56 quæ multis se prostituit, Adulterum pellexisse præsumitur. Non vero, quod vinculum matrimonii semel ruptum, cum ex hac ratione nec Adultera puniri posset, conf. Dn. Brun. *in Comment. ad d. l 13.* Nec, si Uxor semel tantum se forte stuprari passa
57 a Juvene, postea a Marito alieno, Marito pœna ordinaria remittenda, cum *d. l. 22.* secundum Brunn. *in Comment. ad Eand.* non intelligenda sit de ea, quæ semel atque iterum in corpus suum peccat, sed de ea, quæ semet a Marito separavit, vulgo se prostituit adeoque prostibulum factum. Cum quo etiam facit Ant. Matth. *de Crim. Tit. 3. C. 1. n.16.*

58 XX. Præterea, si Vir, cujus Uxor malitiose discessit, ad aliam Fœminam fuerit prolapsus, aut Uxor a Marito suo deserta, alium admiserit, pœna Adulterii mitigari solet, Carpzov. *Pr. Crim.*
59 *Part. 2. Qu.58.* respectu tamen habito, quis causam desertioni præbuerit, quamdiu abfuerit desertor, an pro mortuo vulgo habitus, cum posset aliquis desertioni causam præbere, ut li-
60 centius peccet, secundum Brunn. *Process. Inquis. C 9. n.39.* aut absentiam pro Cautela adhibere, quo dissolvatur Matrimonium, dum ex communi præsumtione intelligit difficulter conjugalis istius beneficii semel compotes factæ contra fervorem naturæ resistere posse, testante Imp. *in Nou. 2. C.3.* in hoc maxima Uxoribus constituta cupiditate *l. 2. C. de Indict. Viduit. Toll. Nov. 39. C.2.* ut uinc vix fieri possit, quin pars deserta ope conjugali destituta, remedioq; ustionis & Jure suo interim privata, vitam ducat honestam, nec ad fornicationem vel adulterium se induci patiatur, Carpz. *Jurispr. Consist. L.2. D.209. n.1.*

61 XXI. Præter hos casus sunt adhuc modi, qui dispensationem pœnæ Adulterii suadent, ut si quis innuptam existimaverit fœminam, quæ nupta erat, forte quod prostaret in lupanari, aut pro stola gestaret togam, excusandus est a pœna capitis, quemadmodum ille excusatur, qui putabat mulierem a lege

repu-

repudiatam esse, *l. pen. ff. d. t.* si adulterare volens, præter spem 62
stupraverit, aut revera ne quidem stuprum commiserit, cujusmodi Exemplum refert D. Stryk. *de J. S. Diss. 10. C. 6. n. 52.* ex Harsdörffero de Molitore, qui cum fœmina quapiam de Adulterio 63
incerto quodam loco consummando pactus, fœmina vero uxori negotium exponente ipsa uxor mutatis vestibus ad destinatum locum se contulit, ac Marito ignoranti semet supposuit. Quamvis enim in foro interiori etiam sit Adulterium, si 64
Maritus cum soluta rem habeat, aliter tamen cœlestis Judex, aliter Judex hujus seculi crimina exigit, ille etiam eos adulteros pronuntiat, qui aspiciunt mulierem animo libidinoso, Judex autem hujus seculi cogitationis pœnam nemini tribuit, 65
l. 18. ff. de Pœn. Hinc etiam ejusmodi ignorantem ut adulterum non esse puniendum censent, cum eventus non responderit intentioni, & ipso facto Adulterium non sit commissum, licet 66
ob attentatum Adulterium extraordinaria aliqua pœna sit afficiendus, conf. D. Brunn. *in Comm. ad l. 8 ff. de his, qui not. inf. n. 3.*

XXII. Vice versa autem, si fœmina, quæ maritum suum in 67
vivis esse ignorat, Juveni in pari opinione, ac si maritus mortuus, constituto sub figura matrimonii semet supponat, quamvis revera bigamia committatur, cum maritus mortuus non sit, quodsi tamen probabilibus præsumtionibus, indiciis aut testibus suffulti & moti existiment, priorem conjugem satis 68
cessisse, aut pœnæ extraordinariæ tantum, aut si plane nulla culpa sit, absolutioni totali locus est, *l. 18. C. ad L. Jul. de Adult. l. 11. §. Mulier. cum l. pen. ff. Eod.* cum bigamia dolo contracta requiratur, ut pœnæ capitali locus sit, *Art. 121. ibi:* **betrüglicher weise mit wissen und willen.**

XXIII. Probe tamen hoc casu respiciendum, si intra spa- 69
tium alter Conjux non redeat, an ex ratione probabili diutius absit, nec tamen animum deserendi Conjugem habeat, tunc enim certa de obitu ejus requiritur scientia, ne citra culpam Conjuge sua spolietur. Qui vero malitiose Conjugem suam 70
deserit, non censetur fortunæ Injuria prohiberi, quo minus redeat, sed si tribus vicibus publice in trium diversorum Dominorum territoriis citatus non compareat, præsumitur in

per-

perpetuum Conjugem suam deseruisse, impieque matrimonii sacris renunciasse, adeoque mors ejus expectanda plane non est, Hahn. *Select. Dissert. 14. §. 85.*

71 XXIV. Inter reliqua crimina venerea & delicta carnis ultimum quidem est, sed omnium gravissimum, fœdissimum & Jure Divino pariter atque humano detestabilissimum Sodomia, adeo, ut Autor Naturæ DEUS Opt. Max. hujus peccati indignitatem & fœdam malignitatem in cœlum usque clamare, & inde sui vindictam exposcere dicat, *Genes. 19. Exod.*
72 *22. vers. 19. Lev. 20. vers. 15.* Atque hinc quoque delinquentibus remitti vel condonari nequit, statuentibus Carpz. *Pr. Cr. Part. ult. Q. 150. n. 29.* Gebh. *de Jur. Princ. Concl. 5. n. 6.* Dan. *l. 6. Pol. Christ. Cap. 3. Tit. de Jud. Crim. n. 11.* Harprecht. *§. 5. Inst. de Obl. qu. ex Del. nasc. n. 50.* Damh. *in Pr. Crim. Cap. de Remiss. 147. n. 6.* Beat. *in Sent. defin. P. 5. de Judicial. n. 30.* & Cluten. *in Syllog. Rer. Quotidianar. §. 8. lit. G.* Heig. *Part. 2. Qu. 24. n. 32.* Cœterum nunc exclamo cum Propertio *Lib. 3. Eleg. 23. vers. 15. & 16. p. m. 276.*

Ecce coronatæ portum tetigere carinæ:
Trajectæ syrtes, anchora jacta mihi est.

DEO, Studiorum Promotori Optimo Maximo sit
LAUS HONOR ET GLORIA.

